

JE BLIJFT

Anna Drijver

Je blijft

Lebowski Achievers, Amsterdam 2011

Eerste druk, november 2010
Tweede druk, december 2010
Derde druk, september 2011

© Anna Drijver, 2010
© Lebowski Achievers, Amsterdam 2011
Omslagontwerp: VANABBETOTVESSEM, Amsterdam
Foto auteur: © Corbino
Typografie: Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem

ISBN 978 90 488 1141 0
NUR 301

www.annadrijver.com
www.achievers.nl
www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Wij passen als Duplo in elkaar.

PROLOOG

Au. Ik stoot mijn knie tegen de kathedr. Mijn hand glijdt over de rand van mijn jurkje naar mijn blote knie. Een lelijke voetballers-knie. Het is alsof ik nog een knieschijf heb, een tweede bult. Ik wrijf erover. Iedereen kijkt naar me. *Dat is logisch, Door. Je moet nu rechtop gaan staan. Je papiertjes.* Ik buig de microfoon naar een prettige afstand tot mijn mond. Zo gaat dat, zo moet je dat doen. Ik heb mensen dit zien doen. Ik heb dit zelf gedaan, ik moet dit kunnen.

Mijn blauwe pumps zijn hoog. Te hoog voor dit moment. Ik vond het superheldenhakken toen ik ze in de winkel zag staan. Ik wil nog niet beginnen, ik wil alleen maar mijn hakken zien. Mijn stevige blote benen in de blauwe bootjes. Mijn jurkje is flessengroen, niet zwart. Ik wilde niet iets zwarts aan. Daar ben ik te jong voor. Ik voel even op mijn hoofd. Hij zit er nog, de diadeem met kattenoren.

Het moet een keer gebeuren, ik zal de zaal in moeten kijken en beginnen. De kathedr heeft een plank op kniehoogte met een kan water en glazen. De glazen staan op hun kop. Ik zou nu een glas kunnen pakken, het volschenken en een paar slokken nemen. Iedereen zou moeten toekijken hoe ik een glas water drink. Misschien zijn er mensen die verdrietig worden van het feit dat ik water drink. Of niet. Misschien vinden mensen het wel irritant.

Ik moet praten, geluid maken. Ik slik. Het voelt leeg in mijn strottenhoofd. Mijn stembanden zijn weg. Ze zijn vertrokken, met z'n tweeën. Samen weggevoegen en naast me op de kist gaan zitten, als

een vlinder op een boeket. Er waait een koude wind tegen mijn blote benen. Het is alsof ik in de supermarkt langs een koelvak loop. Ik krijg kippenvel. Opeens voel ik een scherpe steek bij mijn ribben, ik wrijf over mijn borstbeen. Links ervan voel ik de aanhechting van mijn ribben en met mijn middelvinger tast ik de rib af. De pijn zakt weg.

Ik schraap mijn keel.

‘Hoi allemaal.’

Geluid door de aula. Mijn stemgeluid weerkaatst tegen de witte muren en ramen. Ik heb geluid gemaakt. Mijn handen houden een stuk papier vast. Mijn handen trillen. *Niet doen. Hou op met trillen.* Mijn rechterhand grijpt mijn linkerhand vast. *Stil, hand.* Ik leg het papier op de katheders. Hier hebben heel veel woorden gelegen. Ik vouw het papier open. Een simpel blad, gescheurd uit het kladblok dat ik altijd bij me heb. Het papier ligt onschuldig op de katheders.

Ik kijk op. De aula is vol. Zo vol dat de zijdeuren openstaan. Vanuit de vleugels aan de rechter- en linkerkant nog meer gezichten; overal zijn gezichten. Mijn knieën worden slap, vloeibaar. Zenuwen zitten bij mij boven mijn knieën, daar kriebelt het. Ik ga vallen. De zee van gezichten gaat me nu achter deze katheders zien vallen. Ik moet me vastgrijpen. Ik leun naar voren en grijp de katheders vast alsof die een boei is. De rand duwt in mijn middenrif, maar ik sta. Ik sta en kijk weer op. *Verman je. Herpak je. Je weet hoe deze dingen gaan. Zoek een gezicht in de zaal dat je niet kent, en praat vervolgens tegen die persoon.*

De gezichten lijken wel maskers. Ik sta in een vreemde feestwinkel waar ze alleen maar droeve maskers verkopen. De meeste hebben een pruik waarvan het haar voor het gezicht hangt. Enkele kijken naar beneden, naar hun schoot, maar de meeste kijken naar mij. Er zijn ouderen, met grijs haar, maar er zijn vooral mensen van mijn leeftijd. De maskers hebben allemaal natte wangen.

Daar is een masker gemaakt van het gezicht van mijn professor.

Daar dat van Debbie, de dikke vrouw die achter de balie zit van de universiteit.

‘Hoi allemaal.’

Het klinkt alsof ik nieuw ben in groep 5 en in de kring moet opstaan om me voor te stellen aan de hele klas.

Dora, je moet helder blijven denken. Zoek een gezicht dat je niet kent.

Ik zie niemand die ik niet ken.

Mama. Tussen alle gezichten zie ik het gezicht van mijn moeder. Ze zit op de derde rij en heeft een groene sjaal om haar schouders. Ze draagt een zwarte broek en een rode blouse. Op de blouse zit een broche van een bloem met een libelle erop. Ik kan het vanaf hier niet precies zien, maar omdat ik de broche zo goed ken van vroeger weet ik dat het zo is. Hij is zilverkleurig. Ik heb het altijd bijzonder gevonden dat ze een insect op haar borst droeg. De libelle heeft grote bolle ogen, een bochel als een rugzakje en heel enge, grote kaken. Het is geen lief dier. Ik zie je wel hoor, mama. Ik zie je wel huilen. Ze perst haar lippen op elkaar om de tranen die over haar wangen rollen op te vangen en weg te slikken. *Je moet niet naar haar kijken, Door, daar ga je van huilen.*

Mijn moeder weet het, zij is de enige en ze zit daar met haar broche en kijkt me aan terwijl ze doet alsof ze niet huilt. Dat doet ze voor mij. Ze weet dat we een keer eerder allebei zo stonden, zij weet het nog. Zij denkt daar nu aan. Waar waren we toen? Wat zei ze tegen me voordat ik opstond? Ik weet nog dat het gebeurd moet zijn, maar ik heb er geen herinneringen meer aan; zij wel.

Naast mijn moeder zit Robbert. Zijn blik is naar beneden gericht, hij is met iets bezig. Hij frummelt aan een pakje zakdoekjes, dat hoor ik. Ik hoor het geknisper. Mijn vader had ook altijd zakdoeken in zijn achterzak. Als ik iets gemorst had of een sinaasappel had gegeten en mijn handen plakten van het sap, zei hij: ‘Ho, even Tempo.’ Dan greep hij naar zijn broekzak, gaf me een zakdoekje uit een geplet pakje en dat voelde dan warm aan.

Op de eerste rij zie ik mijn vrienden. Anniek zit naast Josje. Ze

hebben hun armen om elkaars schouders gelegd. Ze kijken naar me. Moedigen me aan met hun blik, ze willen dat ik in actie kom. Ze willen dat het goed met me gaat, dat voel ik.

Ik moet mijn tekst zeggen, ik moet beginnen met praten. Praten is taal en taal is de redding. Woorden en zinnen zeggen betekent dat ik niet huil, dat ik niet op de grond lig te schreeuwen en met mijn vuisten op het marmer van de aula sla.

De aula is hoog en de wanden zijn tot aan het plafond bekleed met marmer, wit en glanzend. Achter mij kun je een stukje tuin door de ramen zien. Gras met een zoom van planten en bloemen eromheen. Minuten geleden keek ik er nog naar, toen ik op de eerste rij zat naast Anniek. Ik kijk de aula rond en zie de verwachtingsvolle blikken van iedereen. Rechts vooraan bij de grote houten deuren aan de zijkant zitten drie kinderen, ze zijn met knuffels aan het spelen. Ik zoek weer naar een gezicht dat ik niet ken. Daar. Een man van rond de zestig leunt tegen een van de zuilen recht voor me. Ik weet niet wie hij is, dus kan ik hem mijn verhaal vertellen.

Au, mijn ribben. Weer die steek.

Hallo meneer, ik noem u Dirk Geel en tegen u hou ik een praatje.

Het gaat.

Dirk Geel, rechts naast de pilaar.

Hai Dirk, moet je luisteren...

Ik open mijn mond en kijk naar de woorden op mijn papier.

‘Catwoman. De afspraak was dat ik als mijn lievelingsheld zou komen. Zij is het geworden.’

Iemand anders praat en ik playback. Het is precies wat ik wil zeggen, maar het voelt alsof een ander het voor me doet.

Ik wil weglopen, de aula uit, naar buiten. Met mijn hakken over het grind lopen naar een bankje in de zon en me dan daar opkrullen en blijven liggen. Totdat jij weer met je handen door mijn haar woelt en mijn nek aait. Dat ik dan opkijk en je zie in het tegenlicht van de zon en dat je dan zegt: ‘Je was in slaap gevallen.’ Dan zou ik je been pakken en mijn hoofd op je schoot leggen. Ik zou me nooit

meer verroeren, want alleen dan zou er niets meer kunnen gebeuren. Pas dan zou dit gevoel weg zijn. Dat wat nu in mijn lijf zit is geen gevoel, het is een gebrek eraan. Het is een vieze zwarte leegte. Die ruiters in *The Lord of the Rings*, die Frodo alleen kan zien wanneer hij de ring draagt. Die ruiters bestaan uit Niets, uit een zwarte leegte die alles opvreet. Die leegte zit in mij. Ik kan er niet van praten. Wat er is gebeurd de laatste dagen, wat het verschil maakte tussen niet in de kist en wel, ben ik kwijt. Het zit niet meer in mijn hoofd, en dat maakt me banger dan nu te moeten praten voor deze zaal. Maar dat moet. Ik sta hier achter een kathedraal en men rouwt en kijkt naar mij en verwacht verlossing, troost of een cue om te huilen.

‘Op mijn begrafenis moest jij een abc’tje doen. Op jouw begrafenis moest ik gekleed als mijn favoriete actieheld. Dat was onze afspraak.

Liefste,
Ik hoop dat je zacht slaapt.
Het is niet eerlijk. Ik wil bij je rusten.
Slaap zacht.
Rust.’

Deel 1

1

In het Vondelpark staat een beeld van Picasso dat lijkt op een stier, een vogel en een vis. Sinds het begin van onze studie zaten we daar vaak tegenaan. Met ‘we’ bedoel ik Anniek, Josje, Teddy, Daaf, de aanhang van Josje – meestal een saaie vriendin die ze kende van de middelbare school – aanhang van Teddy – vaak knappe, hiphop-minnende en in kleurrijke schoenen gestoken jongens – en scharrels van Anniek. Die laatste groep had een zeer brede marge qua leeftijd, werk en uiterlijk. Die groep kon variëren van een versge-scheiden reclameman van achtenveertig met Porsche en kinderen die ook studeerden, tot een jochie van achttien dat een blog had die wereldwijd gelezen werd, waardoor zijn aanzien op internet enorm was. Iets wat hij in werkelijkheid absoluut niet was met zijn één meter zeventig. Anniek had de gave om bij iedereen te passen, ook al verschilden haar ‘projecten’ van elkaar als de *LINDA*. van de *Donald Duck*. We hadden er een gewoonte van gemaakt om, zodra het ook maar een beetje warmer werd en we ook maar enigszins vrij waren, een kleedje tegen het beeld aan te leggen en er te gaan zitten met eten, drinken, boeken en kranten. In de zomermaanden was er aan het einde van de middag altijd wel iemand van onze groep. We ‘pakten een Picasso’, zo noemden wij dat. Wanneer we elkaar spraken kon het op de volgende manieren geformuleerd worden:

‘Heeft Teddy laatst nog een Picasso gepakt? Ik heb hem al een week niet gesproken.’ (Josje)

'Zullen we dan voor dat etentje een Picasso pakken? Kan ik me een beetje mentaal voorbereiden op het feit dat ik m'n ex weer ga zien.'
(Anniek)

'Waar was dat ook alweer, dat vreemde beeld in het park waar jullie steeds afspreken?' (Loretta, de saaie vriendin van Josje uit de omgeving van Rotterdam, met een accent)

'Die vrienden van me hadden dus geblowd, dus ik dacht: we pakken gewoon een Picasso en dan eten we daar die vijf pizza's op.' (Teddy)

'Jongens, ik heb zin in een Picasso.' (Ik)

'Picasso.' (Daaf)

Wij schreven. Mijn vrienden en ik: Dora Eweg. We studeerden Nederlands en lazen alles van Jeroen Brouwers, Tom Lanoye en Frederik van Eeden. We schreven zelf verhalen en gedichten, en hadden ideeën voor een boek. We lazen de nieuwste boeken en de stukken erover. We recenseerden de recensies in de kranten. We luisterden naar schrijvers die iets voorlezen uit eigen werk op literaire avonden en we hadden vaak kritiek.

Na ons afstuderen begon de zoektocht naar baantjes. We wilden allemaal schrijven, of lezen, maar wisten niet precies waar we moesten beginnen of wat we wilden. Josje wel. Zij wilde kinderboeken schrijven. Dit was echter een 'langetermijnding'. Ze was er, kortom, nog niet aan begonnen.

Mijn eerste baantje was bij een veelgelezen jonge-meiden-uit-de-provincieblad. Ik moest iets met de ingezonden brieven doen.

'En die moet ik dan lezen en uitzoeken of zoiets?'

'Nee,' zei mijn bazin Carla tijdens de sollicitatie op inademing. Ik haat het wanneer mensen op inademing praten.

'Ze worden geselecteerd. Jij corrigeert ze.'

Ik zat tegenover Carla in haar kantoortje in een groot modern gebouw op mijn eerste sollicitatiegesprek. Ik had gereageerd op de advertentie omdat het me wel leuk leek om met een tijdschrift be-

zig te zijn. Buiten het feit dat het me wel leuk leek had ik geen idee, ik las dit meidenblad nooit.

‘Jij moet de brieven overschrijven en de spel- en typfouten eruit halen,’ zei Carla.

Het weekblad had een enorme oplage en in elke editie waren wel vijf rubriekjes waarin een gepubliceerde lezersbrief stond. Of ‘prinsessenbrief’, want op de redactie (tien vrouwen en Carla) werden we geacht over de lezers te praten als ‘onze prinsessen’.

Mijn proeftijd duurde een maand, en daarna zouden Carla en ik verder kijken wat we voor elkaar konden betekenen. Deze maand konden we ‘even aan elkaar ruiken’. Ik vond dat een rare uitdrukking. Het klonk een beetje vies.

Het kantoorgebouw waarin de redactie zat, was een gigantische verzameling van redacties van bladen. Van woon- en tuinierbladen tot *Playboy*: alle redacties namen dezelfde liften en aten in dezelfde kantine. Ik wilde heel graag dat het leuk zou worden, aangezien Josje in hetzelfde gebouw werkte, bij *Revu*. Ze had een paar maanden geleden besloten te reageren op een vacature voor dit cynische, prikkelende opinieblad. Dit was uit pure geldnood, artistieke bezwaren moesten even opzijgezet worden. Het was in ieder geval leuker dan bij McDonald’s werken. Dacht ze.

Josje

Josje heeft een poppengezichtje met grote ogen en een lieve mond. Ze praat met een rollende r en is klein, heel klein. Ze is 1 meter 55 en dat is voor haar zowel een vloek (men denkt dat je jong bent, men tilt je op wanneer men daar maar zin in heeft), als een zegen (men denkt dat je jong bent, men tilt je op wanneer men daar maar zin in heeft). Ze draagt vaak bloemige jurkjes met laarsjes eronder. En dan heet ze ook nog Josje.

Josje is een lief en goedaardig wezen, en de gluisperige hoofdredacteur van *Revu* begon te grijnzen toen ze kwam solliciteren. Dit is geweldig, moet hij gedacht hebben. Zo'n lief meisje kan ik overal op afsturen en mensen vertellen haar vast alles. Dat is allemaal hartstikke mooi voor ons schandaalquotum. Dus werd Josje volledig in het diepe gegooid. Haar eerste artikel ging over een Antilliaanse rapper op zijn eerste dag als vrij man, nadat hij een jaar in de bak had gezeten. Josje kon hem vinden in de coffeeshop, waar zijn tweejarige zoontje en zijn ex-vriendin ook nog even langskwamen. Hij had haar jointjes aangeboden, die ze afsloeg, hij had geprobeerd haar te versieren, en toen ze vier uur later de coffeeshop uit liep voelde ze zich zowaar een beetje stoned, voor het eerst in haar leven. Haar tweede opdracht was het uitwerken van een artikel over een grote horecabaas in Amsterdam. Hij had allerlei panden op belangrijke plekken in de stad en veel contacten met de onderwereld. Meerdere journalisten hadden aan het artikel geschreven, maar Josje moest er een mooi lopend geheel van maken. Toen ze het inleverde had ze er doodleuk de namen van de journalisten bij vermeld. Ze werd op het matje geroepen bij de hoofdredacteur, die haar vertelde dat ze niet alleen haar eigen baan, maar ook het leven van de journalisten op het spel had gezet.

Toen ik in hetzelfde gebouw kon beginnen, werkte Josje er al drie maanden en had ze inmiddels door hoe ze artikelen moest schrijven in de stijl van het blad. De hoofdredacteur was tevreden en ze had haar plek gevonden tussen haar collega's.